

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Gemeentelijke Basisschool - 't Kofschip te
DUFFEL**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 10058

Instelling Gemeentelijke Basisschool - 't Kofschip

Directeur Geert GABRIELS

Adres Kwakkelenberg 51 - 2570 DUFFEL

Telefoon 015-31.11.02

E-mail directie@tkofschip.be

Website www.tkofschip.be

Bestuur van de instelling Gemeentebestuur van Duffel

Adres Gemeentestraat 21 - 2570 DUFFEL

Scholengemeenschap Interlokale Vereniging Anker

Adres Daliastraat 35 - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER

CLB Provinciaal CLB Antwerpen

Adres Markgravelei 86 - 2018 ANTWERPEN

Dagen van het opvolgingsbezoek 21-03-2017, 22-03-2017

Einddatum van het opvolgingsbezoek 22-03-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 22-03-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Eddy LAMBERTS

Teamleden Willy DE HERDT

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	4
3.2 Lager onderwijs: muzische vorming.....	7
4 Algemeen beleid: Kwaliteitszorg	10
5 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	10

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 25-11-2013 tot 28-11-2013 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 28-11-2016 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Kleuteronderwijs - Leergebieden

wiskundige initiatie

Lager onderwijs - Leergebieden

muzische vorming

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie na. Uit de klaspraktijk en uit de planningsdocumenten blijkt dat de kleuteronderwijzers op geïntegreerde wijze werk maken van de realisatie van een doelgericht, gevarieerd en evenwichtig onderwijsaanbod. Ze hebben hierbij zowel oog voor het expliciet nastreven van doelen als voor incidenteel leren. Ze besteden in groeiende mate aandacht aan het aanleren van wiskundige inzichten, begrippen en wiskundige vaardigheden. Het tekort werd weggewerkt.

Curriculum	De kleuteronderwijzers investeerden de voorbije drie schooljaren in een
Onderwijsaanbod	verbetertraject om de kwaliteit van het wiskundeonderwijs te verhogen. Ze
<i>Referentiekader</i>	lieten zich voor het verbetertraject ondersteunen door de pedagogische
<i>Planning</i>	begeleidingsdienst van de eigen onderwijskoepel. De ondersteuning was onder
<i>Evenwichtig en volledig</i>	meer gericht op enkele inhoudelijke bijstellingen en op procesmatige
<i>Samenhang</i>	veranderingen. Hierbij ging aandacht uit naar het verhogen van de
<i>Brede harmonische vorming</i>	competenties van de kleuteronderwijzers en naar het versterken van het
<i>Actief leren</i>	gelijkgericht handelen. De kleuteronderwijzers beschikken momenteel over
	afspraken, procedures, activiteiten- en liedjesmappen, instrumenten en
	middelen die het onderwijsleeraanbod en –proces stroomlijnen.

Voor de planning en de bewaking van hun onderwijsaanbod baseren de kleuteronderwijzers zich op de doelen in een koepeligen referentiekader. Om een verzekerd aanbod en een opbouwende lijn te waarborgen, maakten de kleuteronderwijzers over de klassen heen bindende afspraken. Het actuele planningsinstrument vormt een functioneel handvat om de doelen uit het referentiekader naar de praktijk te vertalen en een volledig en evenwichtig aanbod te garanderen binnen de vaste thema's en activiteiten. De gemaakte planningsafspraken leiden tot een evenwichtige selectie van leerinhouden, een doordachte invulling en verrijking van de speelleerhoeken en tot duidelijke keuzes in het leerkrachtgestuurd aanbod.

De kleuteronderwijzers hebben momenteel expliciete aandacht voor geïntegreerde accenten rond wiskundige initiatie in tal van activiteiten. Ze maken in verschillende speelleerhoeken wiskundige initiatie zichtbaar en nodigen de kleuters geregeld uit om op een actieve en speelse manier initiële wiskundige kennis, inzichten en vaardigheden te verwerven.

Er liggen op termijn groeikansen in het fijnmazig selecteren van doelen uit het referentiekader en bijkomend in het formuleren van eigen concrete lesdoelen.

Alle kleuteronderwijzers leveren inspanningen om wiskundige en andere essentiële begrippen aan bod te laten komen. Ze beschikken hiervoor sinds kort over een inspirerende begrippenlijst. In deze lijst ontbreken echter tijdsbegrippen.

De kleuteronderwijzers hebben niet de gewoonte om bij de uitwerking van elk thema een aantal begrippen gericht op te nemen in de planning. Er is dan ook groeimarge door begripsvorming meer intentioneel aan bod te laten komen zodat onder meer de handelings- en verwoordingsmogelijkheden van de kleuters binnen het wiskundeonderwijs vergroot worden. Tevens gaat slechts een minderheid van de kleuteronderwijzers na of de kleuters alle voor hun leeftijd bestemde begrippen en wiskundige vaardigheden echt verworven hebben.

De kleuteronderwijzers ontwierpen een gradueel opgebouwde leerlijn voor wat betreft het gebruik van kalenders. De dagelijkse aandacht die uitgaat naar de kalenders zorgt ervoor dat de kleuters inzicht verwerven in de tijd en het weer. In sommige klassen liggen er opportuniteiten om het gebruik van de kalenders te optimaliseren (onder meer met tijdsbegrippen). Er is eveneens nog ruimte om bepaalde (reken)vaardigheden met de kalenders meer diepgaand in te oefenen. Tevens ontbreken in enkele klassen belangrijke voorstellingen van cyclische tijd.

Enkele kleuteronderwijzers houden de lichamelijke groei van de kleuters bij. Ondanks het waardevol karakter van de metingen liggen er nog kansen om samen met de kleuters diepgaander te reflecteren op de meetresultaten.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Alle klassen geven een verzorgde, kindvriendelijke en functionele indruk. Overal is een voldoende groot basisassortiment aan ontwikkelings- en spelmaterialen aanwezig.

In alle klassen komen speelleerhoeken voor waar de kleuters kunnen tellen, sorteren, wegen en met geld omgaan.

Tijdens het verbetertraject hebben de kleuteronderwijzers zich ingespannen om kwalitatief didactisch materiaal aan te maken (bv. de rekenkastjes). In alle klassen is nu een permanent aanbod aan materialen aanwezig waarmee de kleuteronderwijzers de kleuters op wiskundig vlak kunnen stimuleren om onder meer te meten, te wegen, te vergelijken, te ordenen en te spiegelen. Tevens kunnen de kleuters gebruik maken van zandlopers, wekkers of een timer om zo vertrouwd te raken met bepaalde aspecten van tijd. De kleuters mogen van alle materialen vrij gebruikmaken tijdens onder meer het zelfstandig spel.

Alle kleuteronderwijzers beschikken over een gamma aan puzzels. Binnen elke klasgroep zijn de puzzels gegradeerd in moeilijkheidsgraad. Groeimarge is er door ook andere speelleermaterialen in moeilijkheidsgraad te ordenen.

In de meeste klassen zijn verschillende soorten getalbeelden terug te vinden. De kleuteronderwijzers beseffen dat het getalbeeld dat in het eerste leerjaar van toepassing is, best frequent in het klasbeeld voorkomt. Soms hanteren ze deze voorstelling echter niet consequent of correct.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Bij de opmaak van de themaplanning hebben de meeste kleuteronderwijzers voor wiskundige initiatie al de gewoonte om essentiële doelen (onder meer kanteldoelen) voorop te stellen als uitgangspunt voor allerlei wiskundige activiteiten en observaties.

Het is echter nog geen gewoonte om in elke themaplanning structureel tijd en ruimte in te bouwen voor doelgerichte observaties, evaluaties en remediëring.

Enkele keer per jaar noteren de kleuteronderwijzers in het koepeligen kindvolgsysteem relevante bevindingen over de wiskundige vorderingen van elke kleuter. Markante ontwikkelingsproblemen bespreken de kleuteronderwijzers op het multidisciplinair overleg.

De kleuteronderwijzers maken weinig gebruik van genormeerde toetsen om de vorderingen van de kleuters in kaart te brengen, te evalueren en indien nodig ook te remediëren. De kleuteronderwijzers gaan vrijwel alleen aan de slag met de bevindingen opgedaan tijdens eigen observaties om zich een beeld te vormen van de ontwikkeling op wiskundig vlak van elke kleuter. Wel koppelt een zorgleerkracht de resultaten terug die de kleuters behaalden op een toets van het leerlingvolgsysteem bij het begin van het eerste leerjaar.

Begeleiding Vanuit hun bekommernis voor het welbevinden en de betrokkenheid van elke
Leerbegeleiding kleuter hebben de kleuteronderwijzers oog voor een kindvriendelijk
Beeldvorming klasklimaat. Tevens draagt hun zorgzame, hartelijke en stimulerende
Zorg begeleidingsstijl ertoe bij dat elke kleuter zich op een positieve wijze
aangesproken voelt en zich verder kan ontwikkelen.

De klas- en zorgleerkrachten hanteren de informatie over de prestaties en de competenties van de kleuters in het kindvolgsysteem of de informatie verkregen uit de eigen observaties voor het begeleiden van het leer- en ontwikkelingsproces. Het schoolteam kiest op de eerste plaats voor preventief werken via onder meer het creëren van een krachtige leeromgeving met een aanbod dat kleuters uitdaagt om te ontdekken, te exploreren en te beleven.

Meerdere kleuteronderwijzers zijn ervan overtuigd dat ze het leerproces op positieve wijze kunnen bevorderen door met de kleuters mee te spelen. De kleuteronderwijzers zien het belang ervan in en maken van het meespelen gebruik om kleuters verder uit te dagen of samen met hen te reflecteren over gedane wiskundige handelingen.

3.2 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. Het leerkrachtenteam bestudeerde de visie en de doelen van het leerplan en slaagt er nu in om een breed en evenwichtig aanbod binnen de verschillende domeinen van dit leergebied te concretiseren. De onderwijzers realiseren momenteel in grote mate een samenhangend aanbod. Tevens stellen de onderwijzers de leerlingen in staat om via een grote verscheidenheid aan impressies te komen tot creatieve expressie. Bovendien krijgen de leerlingen geregeld kansen om met een ruim gamma aan verschillende activiteiten en technieken muzische competenties te ontwikkelen. Het tekort is dan ook weggewerkt.

Curriculum De pedagogische begeleidingsdienst nam het leerkrachtenteam op sleeptouw
Onderwijsaanbod om samen de visie en de domeinspecifieke doelen van het leerplan te
Referentiekader verkennen. De pedagogisch begeleider maakte hierbij naast het leerplan ook
Planning gebruik van een specifiek koepeligen referentiekader en bijhorende
Evenwichtig en volledig documenten. Tevens verkregen de onderwijzers tijdens onder meer
Samenhang pedagogische studiedagen, personeelsvergaderingen en allerlei
Brede harmonische vorming overlegmomenten een goed beeld van de verscheidenheid aan activiteiten en
Actief leren technieken die ze tijdens muzische activiteiten kunnen inzetten om de
leerlingen diepgaand te laten kennismaken met de verschillende domeinen
binnen dit leergebied.
Samen legden ze een heel traject af om leerjaarspecifiek en binnen alle
muzische domeinen een gevarieerd onderwijsaanbod af te bakenen en te
concretiseren.
De onderwijzers werden gestimuleerd om inhoudelijk sterk uitgewerkte en
doelgerichte lesfiches aan te maken en te digitaliseren. Deze manier van
werken stelt het team in staat om het globale aanbod in kaart te brengen,
doelgericht te bewaken, te evalueren en indien nodig bij te sturen.

Het leerkrachtenteam blikt met tevredenheid terug op het afgelegde vernieuwingstraject zowel voor wat betreft lesinhouden als voor wat betreft de didactische aanpak. De onderwijzers zochten zelf veel op, probeerden allerlei zaken uit en kwamen op nieuwe ideeën. Het arsenaal aan mogelijke activiteiten voor muzische vorming is enorm uitgebreid en de onderwijzers gaan bewuster om met dit leergebied. De samenhang en de transparantie inzake klaswerking zijn binnen de lagere afdeling verhoogd. Er is per leerjaar een planning van alle domeinen met vermelding van de onderwerpen en technieken. Indien er een techniek niet wordt aangeboden in één klasgroep wordt deze in andere leerjaren opgepikt. De bedoeling hiervan is om de volledigheid van het leerplan in de loop van de lagere afdeling te realiseren.

In alle klassen proberen de onderwijzers meerdere domeinen van muzische vorming binnen dezelfde activiteit aan bod te laten komen of trachten zij deze op een speelse wijze te integreren in andere leergebieden. Dit draagt bij tot meer horizontale samenhang.

De school maakt recent gebruik van externe expertise of van nascholers om zowel de leerkrachten als de leerlingen input en begeleiding te geven bij de realisatie van muzische lessen. Ze schreef zich in op het project 'start tot art' om van daaruit en met professionele hulp vooral het domein beeld zeer expliciet te verkennen en de leerlingen in de mogelijkheid te brengen om zelf kunstwerkjes te produceren.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De onderwijzers zijn vindingrijk in het gebruik van knutselmaterialen, kosteloze en andere verbruiksmaterialen waarmee de leerlingen in de aanloop naar muzisch-creatief werk vrij kunnen experimenteren.

Ter ondersteuning van de lessen muziek beschikt de school over een aanbod aan muziekinstrumenten. Zowel ritme- als klankinstrumenten maken in voldoende mate deel uit van dit aanbod.

Uit de gesprekken met de leerkrachten blijkt dat de school ook over materialen en apparatuur beschikt waarmee de leerlingen zelf aan de slag mogen gaan om te filmen, te fotograferen, radio te maken ...

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Het team heeft de visie op en de kenmerken van een goede evaluatie binnen muzische vorming verkend. Vanaf vorig schooljaar evalueren de onderwijzers dit leergebied op een ruimere wijze. Zo heeft het team afspraken gemaakt om de muzisch-creatieve verwezenlijkingen en de talenten van de leerlingen op een valabele manier te evalueren. Het zet onder meer procesgerichte evaluatievormen of methodieken in waarbij leerlingen eigen en andermans creaties evalueren uitgaande van zorgvuldig gekozen doelen of criteria.

Groeikansen liggen er door in de evaluatiepraktijk ook aspecten als creatieve vormgeving, eigenheid, originaliteit, samenwerking, op gepaste wijze een mening kunnen geven over eigen en andermans werk, kunnen rekening houden met suggesties en goede raad, durven uitdrukken wat men denkt of voelt of droomt ... mee te nemen. Tevens liggen er kansen door de evaluatie van de leerkracht meer in overeenstemming te brengen met die van de leerling zodat onderling en op basis van dezelfde beoordelingscriteria een diepgaand evaluatiegesprek kan gebeuren.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De onderwijzers zorgen voor een veilig klasklimaat waarin leerlingen muzische competenties kunnen ontwikkelen. De leerlingen krijgen mogelijkheden om elkaar te ondersteunen tijdens individueel of bij groepswork.

De meeste onderwijzers hebben aandacht voor de ondersteuning van minder getalenteerde leerlingen. Met gerichte interventies werken de onderwijzers bij deze leerlingen aan het zelfvertrouwen, de eigenwaarde en aan het verminderen van faalangst.

Ten opzichte van de vorige doorlichting creëren de onderwijzers voor hun leerlingen nu meer kansen om impressies op te doen, situaties te beleven en ideeën uit te wisselen alvorens creatief aan de slag te gaan met materialen en technieken. De leerlingrealisaties binnen de verschillende domeinen getuigen van meer authenticiteit en originaliteit.

Het is opvallend in welke hoge mate de onderwijzers gebruik maken van klaslokalen, gangen, refter en traphallen om de creaties van leerlingen tentoon te stellen. De school ademt dan ook een sterke muzische sfeer uit.

Het intensieve traject dat de school de laatste drie schooljaren heeft afgelegd heeft onder meer geleid tot meer samenwerking binnen het leerkrachtenteam en tot het meer benutten van elkaars talenten.

Kwaliteitszorg

Het schoolteam wil de verkregen inzichten omtrent evalueren breder inzetten en deze op termijn ook aanwenden om onder meer ICT- en media-competenties adequaat te evalueren.

4 Algemeen beleid: Kwaliteitszorg

De school heeft de tekorten van de vorige doorlichting verholpen dank zij de inzet van de schoolleiding en het gemotiveerd leerkrachtenteam. Hierdoor verhoogde in belangrijke mate de kwaliteit van de planning en het didactisch handelen. Alle partijen erkennen elkaars professionaliteit.

Het verbetertraject dat het schoolteam de afgelopen drie schooljaren aflegde, zorgde voor een verhoogde interne dynamiek. De leerkrachten ondersteunen elkaar en lossen via onderling overleg kleine en grote problemen op.

De verstandhouding en de wederzijdse communicatie tussen de schoolleiding en meerdere klasleerkrachten loopt in deze school al jaren stroef. Er leeft bij een belangrijk aantal personeelsleden een ongenoegen dat permanent en latent aanwezig is en bij de verschillende actoren een ongunstig effect heeft op het welbevinden en de betrokkenheid.

Gerichte acties om de samenwerking tussen alle betrokkenen terug op een goed spoor te krijgen en meningsverschillen uit te praten, bleven uit of misten effect. Er liggen in deze school dan ook groeikansen om initiatieven te ontwikkelen gericht op een oplossing ten gronde. Om het welbehagen van alle participanten te verhogen is het noodzakelijk om de negatieve percepties uit te klaren en om te buigen naar een meer constructieve en waarderende houding.

De onderwijsinspectie hoopt dat alle partijen hiervoor niet alleen voldoende verantwoordelijkheidszin aan de dag kunnen leggen, maar ook het nodige engagement kunnen opbrengen om weer 'samen' verder te werken aan de kwaliteit en de kwaliteitszorg van het hele onderwijsgebeuren in de school.

5 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Eddy LAMBERTS de inspecteur-verslaggever	Geert GABRIELS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	